

KLASA: 612-07/18-38/62
URBROJ: 427-08-20-18-2
Zagreb, 13. travnja 2018.

Javna ustanova za upravljanje Park-
šumom Marjan i ostalim zaštićenim
prirodnim vrijednostima na području
Grada Splita
Robert Koharević, ravnatelj
Cattanijin put 2
21000 Split

PREDMET: Mišljenje na prijedlog Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Park-šume Marjan i ostalih zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Grada Splita za 2018. godinu
- daje se

Veza: vaš URBROJ: 172-01/2018 od 13. ožujka 2018. godine

Poštovani,

dana 14. ožujka 2018. godine Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (dalje Agencija), zaprimila je zahtjev Javne ustanove za upravljanje Park-šumom Marjan i ostalim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Grada Splita (dalje Javna ustanova) za izdavanje mišljenja na prijedlog Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Park-šume Marjan i ostalih zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Grada Splita (dalje Godišnji program), sukladno članku 134. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18).

Ocjena prijedloga Godišnjeg programa

Nakon analize prijedloga Godišnjeg programa, mišljenja smo da je donekle prikladno strukturiran te da uglavnom prati *Smjernice za izradu Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja*. Međutim, aktivnosti Javne ustanove predviđene za 2018. godinu svojim sadržajem ne odgovaraju potrebama očuvanja prirodnih vrijednosti područja te su pojedini segmenti upravljanja u značajnoj neravnoteži. Zbog svega navedenog smatramo da su potrebne značajne izmjene prijedloga Godišnjeg programa.

Potrebne nadopune i izmjene

Naslovnici Godišnjeg programa molimo popuniti potrebnim podacima (navesti podatke tražene pod „Sadržaj naslovnice“; brisati uputu Agencije).

U tablici 2. „Podaci o javnoj ustanovi“, među podacima o planskim dokumentima i općim aktima Javne ustanove naveden je nacrt Plana upravljanja te 2016. kao godina donošenja. Upravno vijeće Javne

ustanove još je 2014. godine donijelo Odluku o pokretanju izrade Plana upravljanja te je narednih godina Javna ustanova u svojim Godišnjim programima navodila aktivnosti održavanja sastanaka i radionica s dionicima zaštićenog područja vezanih za izradu Plana upravljanja. Sukladno članku 134. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18), plan upravljanja ostalih zaštićenih područja donosi se uz suglasnost nadležnog Ministarstva, po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije. Budući da se u Godišnjem programu navodi da je dokument u fazi nacрта te ukoliko se radi o njegovoj završnoj fazi, molimo da ga pošaljete Agenciji na neformalno prethodno mišljenje. Također, kako bi se pobliže propisale mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja te ustanovile upravljačke zone zaštićenog područja, smatramo bitnim planirati izradu Odluke o mjerama zaštite i očuvanja, sukladno članku 142. Zakona. Vidljivo je da Javna ustanova za Statut i Poslovnik o radu Upravnog vijeća navodi 2017. kao godinu planirane revizije. Ukoliko revizija nije napravljena, potrebno ju je planirati u 2018. godini.

Uvidom u ustroj Javne ustanove i strukturu djelatnika unutar istoimene tablice, u Stručnoj službi Javne ustanove primjećujemo nedostatak kadra za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode. Agencija je u mišljenjima na Godišnje programe 2014. i 2015. godine navela, odnosno podržala potrebu zapošljavanja stručnih djelatnika. Od tada do danas, u Stručnoj službi zaposlen je samo jedan djelatnik odgovarajuće struke (stručni suradnik šumar). Također napominjemo kako stručni rad javne ustanove vodi stručni voditelj, sukladno članku 136. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18). Stoga je zapošljavanje stručnog voditelja i ostalih stručnih djelatnika potrebno planirati unutar tablice „Potrebe za novim djelatnicima“.

U tablici 3. „Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja“, omjer aktivnosti predviđenih temom A. „Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti (uključujući monitoring)“ je izuzetno mali u odnosu na aktivnosti predviđene ostalim temama. Također, mali je broj aktivnosti koje se odnose na poduzimanje aktivnih mjera upravljanja, odnosno očuvanja vrsta i staništa dok se, primjerice, u okviru teme D. „Posjećivanje i promocija“ planiraju značajna sredstva i velik broj aktivnosti. Nadalje, obzirom na problematiku sušenja šume, smatramo da bi aktivnost A.1.1. „Utvrđivanje stanja oštećenosti šumskih ekosustava na području park-šume Marjan“ trebala biti prioritetna (označena prioritetom 1, a ne 2). U toj aktivnosti izričaj molimo izmijeniti u „Utvrđivanje stanja šumskih ekosustava i načina obnove na području park-šume Marjan“.

U istoj tablici, specifični ciljevi, aktivnosti i indikatori nisu definirani na odgovarajući način što često onemogućava razumijevanje posla kojeg Javna ustanova planira odraditi u 2018. godini. Specifični ciljevi nisu dovoljno specifični ili su napisani u formi aktivnosti ili naziva projekta, primjerice:

- A.7. „Nadzor Park-šume“
- A.9. „Botanički vrt“
- B.1. „Redovna suradnja sa dionicima u Park-šumi“
- D.6. „Projekt "Marjan - postavljanje QR tabli“
- D.14. „Projekt Marjan 2020 - brdo prošlosti, oaza budućnosti“

Ove je ciljeve, kao i ostatak nejasno definiranih u Godišnjem programu, potrebno preraditi na način da reflektiraju željeno stanje koje će se provedbom aktivnosti postići.

Također, neke aktivnosti nisu jasno definirane niti su napisane u formi aktivnosti već naziva projekata, a za dio aktivnosti indikatori su napisani u formi aktivnosti, primjerice:

- D.14.1. „Sudjelovanje u projektu Marjan 2020 u kojeg su uključeni projekti SPIE, a predviđene aktivnosti direktno isprepletene s radom SPIE: 2. Posjetiteljska infrastruktura i sadržaji; 4. Edukacija i interpretacija; 5. Promocija i vidljivost“
- A.5.1. „Redovno održavanje Park-šume“
indikator: „poslovi sukladno Prog. gospodarenja 2008.“
- C.1.6. „Povećati broj korisnika uvođenjem dodatnih sadržaja u edukativne programe i prilagodbom istih“
Indikator: „osmisliti edukativne materijale (listiće), održati uvodna predavanja zainteresiranima u školama i vrtićima, posjete vrtićima, osnovnim školama, knjižnicama i sl.“
- D.3.1. „U okviru 2018. što veći naglasak dati na kulturnu baštinu PŠM, a s ciljem isticanja vrijednih sadržaja te tematike; prikupljeni materijali s izložbi koje su u planu te ostala građa prikupljena u suradnji s ostalim institucijama koristit će u smislu izrađivanja što kvalitetnijeg finalnog kataloga/vodiča kroz objekte kulturne baštine; prezentiranje starih marjanskih crkvice i groblja na letku za domaće i strane posjetitelje“
Indikator: „hrvatski i engleski jezik, suradnja s Arheološkim muzejom Split i MHAS“

Aktivnosti koje se planiraju odraditi u okviru različitih projekata potrebno je jasno definirati/raspisati unutar odgovarajućih tema, pridružiti im odgovarajuće indikatore, kao i financijska sredstva koja su potrebna za provedbu pojedinih aktivnosti. Također, potrebno ih je označiti prioritetom 1 (obzirom da su planirane, odobrene i financirane od strane projekata i zasigurno se moraju provesti). Ove je aktivnosti, kao i ostatak nejasno definiranih u Godišnjem programu, potrebno preraditi na način koji omogućava razumijevanje posla koji Javna ustanova planira odraditi u 2018. godini. Osim ranije navedenih primjera, većem broju aktivnosti uopće nije pridružen indikator. Ove je indikatore aktivnosti, kao i ostatak nejasno definiranih u Godišnjem programu, potrebno preraditi na način da točno ukazuju na rezultate odrađenih aktivnosti. U nastavku, na primjeru aktivnosti D.3.1. iz Godišnjeg programa dajemo prikaz prikladnog načina definiranja cilja, aktivnosti i pripadajućih indikatora:

- Specifični cilj: Povećana svijest javnosti o kulturnoj baštini Park-šume Marjan
- Aktivnost 1: Izrada kataloga/vodiča za objekte kulturne baštine
Indikator 1: broj kataloga/vodiča na hrvatskom i engleskom jeziku
- Aktivnost 2: Izrada letaka o starim marjanskim crkvicama i groblju
Indikator 2: broj letaka na hrvatskom i engleskom jeziku

Unutar specifičnog cilja A.5. „Sanacija štete uslijed djelovanja potkornjaka“, odnosno aktivnosti 4.2. „Utvrdjivanje stanja oštećenosti stabala nakon izvršenja radova sječe“, vidljivo je da se planira i aktivnost sječe stabala. Tu aktivnost potrebno je navesti unutar specifičnog cilja A.5., uz odgovarajući indikator planirane količine posječenih stabala. Također, molimo navesti kojim vrstama se planira obnova posječene šume.

Unutar specifičnog cilja A.9. „Botanički vrt“ nije navedena niti jedna aktivnost pa je potrebno definirati koje se aktivnosti planiraju odraditi u 2018. godini.

Ukoliko još nije poznato koje vrste ptica gnijezde na području park-šume Marjan, aktivnost A.3.1. „Utvrdjivanje vrsta gnjezdara prisutnih u park-šumi Marjan te njihove brojnosti“ ne odgovara postavljenom specifičnom cilju A.3. „Praćenje bioraznolikosti ornitofaune gnjezdara“. S obzirom na to da praćenje nije moguće započeti dok nije poznato nulto stanje populacija, cilj je potrebno preformulirati.

Pojedine aktivnosti potrebno je premjestiti u odgovarajuće teme. Aktivnosti A.6.2. „Protupožarna zaštita Park-šume“ iz teme A. „Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti (uključujući monitoring)“ i B.1.7.

„Testiranje sustava protupožarnog videonadzora“ iz teme B. „Suradnja i komunikacija s lokalnom zajednicom“ potrebno je premjestiti u temu F. „Preventivne mjere zaštite od požara“. Sve aktivnosti navedene unutar specifičnog cilja C.7. „Prepoznatljivost PŠ Marjan“ potrebno je iz teme C. „Edukacija i interpretacija“ premjestiti u temu D. „Posjećivanje i promocija“, dok je aktivnosti navedene unutar specifičnog cilja D.15. „Nabavka radne opreme“ potrebno iz teme D. „Posjećivanje i promocija“ premjestiti u temu G. „Razvoj kapaciteta i omogućavanje rada javne ustanove“.

U tablici 6 „Planirano praćenje stanja (monitoring) vrsta i stanišnih tipova u planskoj godini“, kodovi aktivnosti i pridružene vrste/staništa ne odgovaraju u potpunosti aktivnostima iz tablice 3. „Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja“ te ih je potrebno uskladiti.

Iz Godišnjeg programa vidljivo je da Javna ustanova planira aktivnosti istraživanja i monitoringa te vjerujemo da u svom redovnom radu obavlja i aktivnosti vezane uz Sustav za dojavu i praćenje uhvaćenih, usmrćenih, ozlijeđenih i bolesnih strogo zaštićenih životinja. Stoga smatramo da bi u Godišnji program trebala uvrstiti aktivnost „Redovito bilježiti i prijavljivati pronalaskе mrtvih, ozlijeđenih ili bolesnih strogo zaštićenih životinja HAOP-u putem Obrasca za dojavu“ koji se nalazi na poveznici <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr>.

Sukladno smjernicama iz važećeg „Programa gospodarenja za šume s posebnom namjenom za gospodarsku jedinicu Park-šuma Marjan“, smatramo potrebnim na manjim površinama, gdje god je moguće, provoditi aktivnosti uklanjanja strane vegetacije te aktivnosti obnove zavičajne vegetacije (primjerice hrast crnika, crni jasen, zelenika, tršlja, lovor i dr.). Također, ako su primjereni ekološki uvjeti na dijelovima šume gdje je došlo do sušenja strane vegetacije bora, a zavičajna vegetacija se ne razvija zadovoljavajućom dinamikom i strukturom vrsta, preporučamo unos ili sadnju zavičajne vegetacije, zamjenu vrsta ili poticanje razvoja panjača gdje je primjereno.

Primjetili smo da ste ove kao i prethodnih godina stanje park-šume ocjenili zadovoljavajućim (načini korištenja i upravljanja su odgovarajući). Budući da do sada nisu poduzimane aktivnosti obnove zavičajne vegetacije (što bi bio odgovarajući način upravljanja) te obzirom na planirano izvršenje radova sječe radi djelovanja potkornjaka, smatramo da bi primjerenija ocjena područja bila D – ugroženo područje (potrebna je promjena načina korištenja i/ili poduzimanje dodatnih mjera zaštite).

Preporuke

Budući da se na području koje je u nadležnosti Jave ustanove nalaze i drugi stanišni tipovi osim šuma, savjetujemo da se u budućnosti planiraju aktivnosti usmjerene na zaštitu, praćenje ili promociju nekog nešumskog stanišnog tipa. Prije svega zanimljivi stanišni tipovi su C.3.6.1. Eu- i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice, bogati biljnim i životinjskim vrstama, i F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima, raširene na većem dijelu obale ovog područja.

Dodatno Vas želimo izvijestiti da je u tijeku prikupljanje podataka za izradu Europskog atlasa sisavaca (EMMA) kroz projekt „EMMA2“ (<https://www.european-mammals.org/emma2>). Kako bi i Hrvatska dostavila primjeren opseg podataka za navedeni atlas, molimo Vas da pronalazak i/ili opažanje svih jedinki divljih sisavaca prijavite putem Obrasca za dojavu koji se nalazi na poveznici <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr> te po mogućnosti planirate i tu aktivnost u tablici 4. „Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja“. Za takva opažanja molimo upisati „EMMA2“ u Napomenu u okviru Obrasca.

Ovim putem koristimo priliku obavijestiti Vas da ćemo, sukladno potrebama, tražiti sudjelovanje Vaše Javne ustanove u konzultacijskom procesu u okviru projekta „Izrada prijedloga planova upravljanja strogo zaštićenim vrstama (s akcijskim planovima)” iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija temeljem Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (KK.06.5.2.01.0001), a čijeg je korisnik Agencija.

Za dodatna pojašnjenja stojimo Vam na raspolaganju. Nakon izmjena prijedloga Godišnjeg programa, molimo Vas da nam ga ponovo pošaljete na mišljenje.

S poštovanjem,

RAVNATELJICA
dr. sc. Ivana Gudelj

DOSTAVITI:

- Naslovu, poštom i e-mailom: ravnatelj@marjan-parksuma.hr
- Pismohrana, ovdje